

บทที่ 14

ศาสนาโซโรอัสเตอร์ (Zoroastrianism)

14.1 ความเป็นมาของศาสนาโซโรอัสเตอร์

ศาสนาโซโรอัสเตอร์เป็นศาสนาสำคัญประจำชาติของชาวเปอร์เซียในสมัยโบราณ ปัจจุบันประเทศเปอร์เซียกลายเป็นประเทศอิหร่านและนับถือศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ ประชาชนในประเทศอิหร่านส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายอาหรับ หรือเปอร์เซียผสมอาหรับ ทั้งนี้เพราะกองทัพอาหรับเข้าครอบครองดินแดนประเทศเปอร์เซียไว้ได้และเผยแพร่ศาสนาอิสลามเข้ามาให้ประชาชนชาวเปอร์เซียนับถือ และมีการผสมปะปนกันระหว่างชาวอาหรับและชาวเปอร์เซียเจ้าของถิ่นเดิมที่ยอมรับนับถือศาสนาอิสลาม

ชาวเปอร์เซียที่ไม่ยอมเปลี่ยนศาสนามานับถืออิสลามก็อยู่ในประเทศของตนไม่ได้ ต้องอพยพลี้ภัยไปอยู่ในดินแดนต่าง ๆ ใกล้เคียง แต่ส่วนใหญ่ได้อพยพไปตั้งถิ่นฐานรวมกลุ่มกันอยู่มากเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศอินเดีย ที่นครบอมเบย์ และตั้งรากฐาน ณ ที่นี้มากกว่า 1400 ปีแล้ว ชาวเปอร์เซียที่ยังยึดมั่นนับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์และอาศัยในประเทศอินเดียนี้เรียกตัวเองว่า ชาวปาร์ซี (Parsee หรือ Parsi) ส่วนชาวปาร์ซีที่ยังมีหลงเหลืออยู่ในประเทศอิหร่านในปัจจุบันนี้มีอยู่บางแคว้นอย่างมาก

ศาสนาโซโรอัสเตอร์มีกำเนิดในดินแดนประเทศเปอร์เซียโบราณ ซึ่งก่อนที่จะเกิดศาสนาโซโรอัสเตอร์นั้น ดินแดนแถบนี้ นับถือพระเจ้าหลายองค์ และนับถือผีสังเวทคาและธรรมชาติ (Animism) ตามแบบอย่างของประเทศเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติในสมัยนั้น

ชาวเปอร์เซีย (อิหร่าน) สมัยโบราณ นับถือบูชาไฟและสุริยเทพ คือเทพแห่งดวงอาทิตย์ เพราะเชื่อดวงอาทิตย์เป็นแหล่งพลังงาน ทำให้ชาวผลิตผล นับถือบูชาเจ้าแม่โพสพ เชื่อว่าเป็น

มารดาแห่งพืชพันธุ์ธัญญาหาร นับถือบูชาวรุณเทพ เชื่อว่าให้น้ำ ในการเกษตรตามฤดูกาล นับถือ บูชาวายุเทพ เชื่อว่าช่วยพัดพาฝนมาและดูแลดินฟ้าอากาศให้เป็นไปตามฤดูกาล

ชาวเปอร์เซียในสมัยโบราณมีความเจริญทางอารยธรรมและวัฒนธรรม ศิลปต่าง ๆ อย่าง สูงสุด เป็นอาณาจักรที่เจริญรุ่งเรืองแห่งหนึ่งในโลกโบราณ มีการปั้นรูปเคารพต่าง ๆ แทนองค์ เทพเจ้าทั้งหลายที่พวกเขา นับถือไว้เพื่อบูชาบวงสรวง มีการสร้างวิหารไว้ทำพิธีกรรมตามความ เชื่อ มีผู้นำในการประกอบพิธีติดต่อกับเทพเจ้าวิญญาณต่าง ๆ เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในสังคม คล้าย นักบวชหรือหมอสี ผู้ประกอบพิธีกรรม และอ้างว่าเป็นผู้วิเศษและธรรมเนียบต่าง ๆ ในการติดต่อกับอำนาจเหนือธรรมชาติ และรู้ว่าทำอย่างไรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นจะพอใจ ในทางตรงข้ามบุคคล เหล่านี้ก็อ้างว่ารู้อิทธิฤทธิ์ที่จะทำพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ เวทย์มนต์คาถา การทำให้อำนาจชั่วร้ายพอใจ ไตควย

ประเทศเปอร์เซียสมัยโบราณ ถูกรุกรานจากชนชาติอื่นอยู่เสมอโดยเฉพาะชนเผ่าอาหรับ ต่าง ๆ ที่ยังอาศัยอยู่กลางทะเลทรายในแถบอารเบีย มีการรบพุ่งป้องกันบ้านเมืองอยู่เสมอ ชาว เปอร์เซียจึงยังยึดมั่นในความเชื่อ เรื่องเทพเจ้าอำนาจศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ ปกป้องคุ้มครองและชนะ ศัตรูจากศัตรูผู้รุกรานด้วย แต่หลังจากศาสนาโซโรอัสเตอร์เกิดขึ้นและพระราชาผู้ปกครองประเทศ เปอร์เซียยอมรับนับถือศรัทธาอย่างมาก ชาวเปอร์เซียทั้งหลายจึงหันมานับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์ เป็นศาสนาประจำชาติสืบต่อมานับพันปี

จากการค้นคว้าของนักประวัติศาสตร์ศาสนา ยุคปัจจุบันพบว่า⁽¹⁾ ศาสนาโซโรอัสเตอร์ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของศาสนายูดาห์และการเกิดของศาสนาคริสต์ ชาวคริสต์บางนิกายมี ความเห็นตามความเชื่อของชาวยิวว่า โซโรอัสเตอร์ นั้นคือ อีซีเคียล (Ezekiel) นิมรอด (Nimrod) เซธ (Seth) บาลาม (Balaam) และบารุค (Baruch) แต่ก็ยังมีนักวิชาการ

1. ธนู แก้วโอภาส, ศาสนาโลก, op.Cit. p.375-398

ศาสนาบางกลุ่มมีทัศนะตรงกันข้ามว่าโซโรอัสเตอร์ ผู้เป็นศาสดาของศาสนา นี้ เป็นผู้ก่อตั้งวิชาโหราศาสตร์และเวทย์มนต์ คาถาในเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ

ศาสนาโซโรอัสเตอร์เกิดขึ้นในราว 600 ปีก่อนคริสตกาล โซโรอัสเตอร์พยายามรวมเทพเจ้าทั้งหลายให้เหลือองค์เดียว ให้ศาสนาพหุเทวนิยม (Polytheism) ในยุคนั้น เช่น ศาสนากรีก โรมัน อินเดีย และศาสนาของประชากรกลุ่มอื่น ๆ ในสมัยเก่า ซึ่งมีเทพเจ้าอยู่มากมายหลายองค์ ให้เหลือพระเจ้าสูงสุดอยู่เพียงองค์เดียว

14.2 พระเจ้าของศาสนาโซโรอัสเตอร์

นักวิชาการได้ศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ศาสนาและโบราณคดีเกี่ยวกับโลกและศาสนาโบราณ และส่วนใหญ่สันนิษฐานว่า พระเจ้าของศาสนาโซโรอัสเตอร์นั้นแท้จริงคือพระเจ้าที่มีชนชาติของอาณาจักรในสมัยโบราณนับถืออยู่ก่อนมานานหลายพันปีแล้ว ซึ่งมีพระนามว่า "เทพเจ้าอหุรา มาสตา" (Ahura Mazda) พิธีกรรมที่ปฏิบัติต่อพระเจ้าองค์นี้ก็คล้ายคลึงกับพิธีกรรมบูชาเทพเจ้ามิตรา (Mitra) ซึ่งชาวเปอร์เซียโบราณในสมัยนั้นเรียกว่าเทพเจ้ามิตรา (Mithra) มีพิธีบูชาไฟ เช่นสังเวทย์พระเจ้าด้วยเหล้าศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งชาวอินเดียเรียกว่า "โซม" (Soma) และชาวเปอร์เซียเรียกว่า "โหม" (Haoma)

นอกจากนี้ยังสันนิษฐานต่อไปอีกเกี่ยวกับคติความเชื่อเรื่องเทพเจ้าฝ่ายดีและฝ่ายชั่ว อันเป็นทวินิยม (Dualism) ซึ่งไปตรงกับคติความเชื่อของลัทธิศาสนาที่มีมาก่อนว่า ชาวอารยันก็มีคติความเชื่อเช่นนี้ คือมีเทพเจ้าฝ่ายดี เรียกว่า เทวะ (Daiva) อยู่บนสวรรค์ และมีเทพเจ้าฝ่ายร้ายเรียกว่า "อสูร" (Asura) มีอำนาจร้ายอาจเป็นเจ้าแห่งภูตผีปีศาจ แต่นับถือเทพเจ้าฝ่ายดีเป็นเทพสูงสุดองค์เดียว เรียกว่า "อหุรา" (Ahura) ส่วนคำว่า "มาสตา" (Mazda) ซึ่งแปลว่า "ฉลาด" ใช้เรียกต่อท้ายเป็นการสรรเสริญ ยกย่อง โซโรอัสเตอร์นำความเชื่อของลัทธิศาสนาดั้งเดิมมาปรับปรุงและยกย่อง "อหุรา มาสตา" เป็นเทพเจ้าสูงสุดในศาสนาที่พระองค์ตั้งและเน้นคติความเชื่อเรื่องฝ่ายดีและฝ่ายชั่ว

14.3 ศาสดาโชโรสต์เตอร์

ตามประวัติความเชื่อของชาวปาร์ซีผู้นับถือศาสนาโชโรสต์เตอร์ กล่าวถึงกำเนิดความเป็นมาของศาสดาไวพอสรูปโดยย่อว่า

ในราวก่อน ค.ศ. 660 ปีเศษ มีครอบครัวชนเผ่าสปียะมาอยู่ครอบครัวหนึ่ง สามีนชื่อ ปุรุชส์ และภรรยาชื่อ ทูโควะ ทั้งสองสามีภรรยา มีบุตรชายน่ารักและเฉลียวฉลาด ชื่อ ชะราภูษตรา ซึ่งต่อมากลายเป็นศาสดาโชโรสต์เตอร์ผู้ก่อตั้งศาสนา

ตำนานเล่าว่าเมื่ót่านศาสดายังเป็นเด็กเล็กมากนั้นถูกลอบทำร้ายจากพวกนักบวช หมอผี นักไสยศาสตร์ กลุ่มหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลในเมืองขณะนั้น เพราะพวกนี้เชื่อว่าในวันที่ท่านศาสดาเกิดนั้น มีนิมิตรปรากฏบนท้องฟ้า ฉะนั้นเด็กทารกที่เกิดในวันนั้นจะมาทำลายค้ำคานความเชื่อทางไสยศาสตร์ ที่พวกเขากำลังมีอิทธิพลอยู่ พวกเขาจึงพร้อมใจกันตามหาจนพบว่าทารกที่เกิดในวันนั้นคือ ท่านศาสดา หลังจากนั้นก็พยายามฆาตหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ ท่านศาสดารอดมาได้ราวปฏิหาริย์ทุกครั้ง*

เมื่ót่านศาสดาอายุได้ 7 ปี บิดามารดาส่งท่านให้ไปศึกษาเล่าเรียนวิชาการต่าง ๆ กับสำนักอาจารย์ที่มีชื่อเสียงในขณะนั้น ท่านใช้เวลาศึกษากับอาจารย์อยู่ 8 ปี ก็จบการศึกษา มีความรู้เรื่องศาสนา เกษตร เลี้ยงสัตว์ และวิชาแพทย์ ท่านเดินทางกลับบ้านเกิดเพื่อช่วยเหลือบิดามารดา

ขณะนั้นประเทศเปอร์เซียมักมีสงครามรุกรานบ่อย ๆ ท่านศาสดาอยู่ในวัยหนุ่มจึงอาสาไปเป็นทหาร ช่วยเหลือประเทศชาติ หลังสงครามสงบเกิดโรคระบาด ท่านศาสดาก็ใช้วิชาแพทย์ช่วย

---

* เมื่ót่านศาสดาอายุได้ไม่ถึง 1 ปี ก็ถูกลักตัวไปทิ้งไว้ในโรงพิธูซาไฟแล้ว ถูกจุดไฟเผาทั้งเป็น แต่ไฟก็ไม่ไหม้พระองค์ และมีผู้มาช่วยเหลือท่าน ต่อมามีคนลักตัวท่านไปวางไว้กลางทางแล้วไล่ฝูงวัวควายให้ตกใจ และวิ่งมาอย่างตกใจหวังให้เหยียบพระองค์ตาย แต่วัวหัวหน้าฝูงก็มายืนคร่อมพระองค์ไว้ ทำให้ปลอดภัย นอกจากนี้ก็มีตำนานเกล็ดเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับอิณิหารของท่านอีกมาก

รักษาประชาชน ท่านทำงานหนักเพื่อช่วยเหลือคนทุกข์ยากจน ท่านรับใช้บริการสังคมอยู่ 5 ปี บิดา จึงให้ท่านแต่งงานกับสาวงามชื่อ "ซาโววี" และเนื่องจากเกิดโรคระบาดเสมอ ท่านจึงเปลี่ยน มายึดอาชีพเป็นแพทย์อย่างจริงจัง ขณะที่ใช้ชีวิตครอบครัวอย่างปกติสุข ท่านศาสตาก็มีจิตใจฝักใฝ่ ในทางศาสนาและพยายามศึกษาค้นหาสัจธรรมเพื่อความพ้นทุกข์ และวิเคราะห์โลกและธรรมชาติ ท่านมักชอบสังเกตปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของธรรมชาติและวิเคราะห์เปรียบเทียบ เช่น หนึ่งท่าน นั่งดูดวงอาทิตย์ ซึ่งคนทั่วไปนับถือบูชา กำลังจะตกดิน ซึ่งเท่ากับกลางวันจะกลายเป็นกลางคืน ท่าน วิเคราะห์ว่าทุกสิ่งในโลกมีสิ่งคู่กัน มีกลางวัน-กลางคืน, ความมืด-ความสว่าง, ความดี-ความชั่ว "กลางวันกลางคืนเป็นอยู่เช่นนี้ตลอดกาลไม่เปลี่ยนแปลงนั่นใด ความดีก็คือความดี ความชั่วก็คือความ ชั่วนั่นนั่น" ไม่มีอำนาจอะไรจะมาเปลี่ยนความดีให้ชั่วหรือเปลี่ยนความชั่วให้ดีได้ ดังนั้น การที่ นักบวช หมอผี หมอเวทย์มนต์คาถา นักไสยศาสตร์ อาจมีอำนาจทำได้ในสิ่งเหนือธรรมชาติ ย่อมเป็นไปได้ ฯลฯ

ท่านศาสตาก็ใช้ชีวิตอยู่อย่างสงบ คิดวิเคราะห์จนคิดว่าได้พบความรู้ความจริงแล้ว จึงออกไป ประกาศสั่งสอนความรู้ที่แก่คนทั่วไป

ในสมัยนั้นอาณาจักรเบอร์เซียมีพระราชูปถัมภ์ครองชื่อ พระเจ้า "กะจี วิศตยา" ท่าน ศาสตาก็ได้ขอพบพระราชานุญาตและประกาศคำสั่งสอน ซึ่งเป็นคำสั่งสอนที่คัดค้านพฤติกรรมความเชื่อของคน สมัยนั้นและคัดค้านพิธีกรรมและการอ้างในอำนาจพิเศษทางไสยศาสตร์ของพวกนักบวช หมอผี และ บุโรหิต แห่งราชสำนัก บุคคลเหล่านั้นจึงร่วมมือกันขอโทษว่าที่กับท่านศาสตาคอหน้าพระพักตร์ พระราชาถึง 3 วัน 3 คืน แต่ในที่สุดก็พ่ายแพ้แก่ปัญญาและเหตุผลในคำสั่งสอนของท่านศาสตา พระราชา จึงยกย่องและนับถือท่านศาสตา ประชาชนทั่วไปก็นับถือสรรเสริญ เป็นเหตุให้พวกนักบวช หมอผี นักไสยศาสตร์และบุโรหิตผู้เสียผลประโยชน์ อัจฉา วิชา วางแผนใส่ร้ายป้ายสีท่าน

ด้วยวิธีสร้างหลักฐาน พยานเท็จ โทกท ทำให้พระราชาทลงเชื่อสั่งจำคุกท่าน เหตุนี้เอง ต่อมาท่านจึงสั่งสอนไม่ให้คนโทกทกล่าวเท็จ และประนามผู้โทกท กล่าวเท็จ อย่างมาก จนเป็น

กฎบัญญัติให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดของศาสนานี้

ต่อมาตัวโปรดของพระราชปวดยเจ็บขาทั้ง 4 ข้าง นอนอยู่ ลุกขึ้นไม่ได้ นอนรอความตาย พระราชาทรงเป็นทุกข์อย่างยิ่ง สั่งให้หาแพทย์หลวงและหมักบวช หมอผี นักไสยศาสตร์ มารักษามากมาย เป็นเวลานานก็ไม่มีใครสามารถรักษาได้ ชาวเมืองนี้แพร่ไปทั่วเมือง จนกระเจายเข้าไปถึงในคุก ทานศาสดารูจึงบอกแก่ผู้คุมว่าไปทูลพระราชาวาทานสามารถรักษาได้

พระราชานำตัวทานออกจากคุกมารักษาма แต่ก่อนรักษาทานศาสดาขอสัญญากับพระราชาวาทานว่า ถ้าทานรักษามาตัวนี้ให้หายเจ็บป่วยได้แล้วขอให้พระราชาทรงยอมรับนับถือทานศาสดาและศาสนา หลักธรรมคำสอนของท่านและให้สั่งให้พระราชวงศ์และประชาชนนับถือปฏิบัติตามด้วย อีกประการหนึ่งขอให้ทรงสั่งประหารชีวิต กลุ่มคนที่สร้างหลักฐานพยานเท็จใส่ร้ายทานศาสดา พระราชาทรงรับสัญญาทานศาสดาก็รักษามาตัวโปรดที่ป่วยหนักนั้นให้หายเป็นปกติ ลุกเดินได้ในทันทีอย่างน่าอัศจรรย์ จึงทำให้พระราชและคนทั่วไปศรัทธาเลื่อมใส ยอมรับนับถือทานอย่างใจจริงตลอดมา นับแต่บัดนั้นมาศาสนาไซโรัสเตอร์จึงกลายเป็นศาสนาประจำชาติของชาวเปอร์เซีย และทานศาสดาได้รับแต่งตั้งเป็นประธานสูงสุดแห่งบุโรหิตาจารย์แห่งอาณาจักร

อวสานแห่งชีวิตของท่านศาสดา มีสาเหตุมาจากสงครามแค้นแค้น คือชาวเปอร์เซียส่วนใหญ่ในสมัยนั้นมีความเคียดแค้นมากเพราะมีหนี้สินมาก เป็นลูกหนี้ของชาวตุรานผู้มั่งคั่ง ซึ่งเป็นอีกอาณาจักรหนึ่งแต่มีการค้าขายติดต่อกันเสมอมา เมื่อเคียดแค้นและมาร้องเรียนพระราชาทานศาสดาจึงเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาโดยให้พระราชาวัดตาบ ส่งสารไปแจ้งแก่พระราชแห่งตุรานว่า หากไม่ยอมรับนับถือศาสนาไซโรัสเตอร์ ชาวเปอร์เซียทั้งหลายก็จะเลิกใช้หนี้พระราชแห่งตุราน โกรธมากและยกกองทัพมาตีอาณาจักรเปอร์เซีย

ทานศาสดาทรงวางแผนการรบและทำนายว่าฝ่ายเปอร์เซียจะชนะ และก็เป็นอย่างนั้นซึ่งชนะครั้งยิ่งใหญ่และทำให้ชาวเปอร์เซียหลุดพ้นจากหนี้สิน ชาวเมืองต่างเคารพนับถือทานศาสดามากยิ่งขึ้นราวกับเทพเจ้า

เวลาผ่านไป 7 ปี อาณาจักรตูรานเก็บความแค้นไว้และรวบรวมกำลังยกทัพมาโจมตี อาณาจักรเปอร์เซียซึ่งไม่ทันระวังตัว การรุกรานของกองทัพตูรานครั้งนี้จึงได้ชัยชนะ กองทัพตูรานเข้าเมืองหลวงได้ เผาผลาญเมืองและทหารของตูรานได้ฆาตนาศาตาคายอยู่ในวิหารบูชาไฟ ซึ่งฆาตนาศาตากล้างสวตอวอนให้พระเจ้าทรงช่วยอยู่

ต่อมาพระเจ้าราชาวัศตารวบรวมพลเมืองกลับมายึดเมืองคืนได้ พระองค์ทรงแค้นใจมากที่ทหารตูรานฆาตนาศาตาคาย พระองค์จึงยกกองทัพไปรบแก้แค้นชาวตูรานและได้ชัยชนะ หลังจากนั้นพระองค์ทรงส่งสมณทูตไปประกาศศาสนาโซโรอัสเตอร์ในดินแดนต่าง ๆ อย่างจริงจัง

14.4 คติความเชื่อของศาสนาโซโรอัสเตอร์

ในเนื้อหาที่เด่นมากของศาสนาโซโรอัสเตอร์อีกเรื่องหนึ่งได้แก่ ความเชื่อในเรื่องทวินิยม ซึ่งเป็นเรื่องไม่มีใครเข้าใจมาก่อน เป็นเรื่องการต่อสู้กันระหว่างความดีและความชั่วอย่างไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งในที่สุดความดีย่อมเป็นฝ่ายชนะ ดังนั้นอำนาจทุกอย่างของพระเจ้าจึงมีอยู่อย่างจำกัดเพียงชั่วคราเท่านั้น ในการต่อสู้เช่นนี้มนุษย์จะต้องเลือกเอาฝ่ายใด เพราะมนุษย์มีความเสรีในการเลือก

ศาสนาโซโรอัสเตอร์ห้ามการอดอาหาร และการบำเพ็ญพรตมัจฉะ ยกเว้นในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม ทำให้เกิดมีความบริสุทธิ์

ความเชื่อเกี่ยวกับความตาย เมื่อมีคนตายขึ้นมาจะไม่ยอมเผาศพ เพราะเชื่อว่าศพนั้นเป็นสิ่งสกปรก การเผาศพจะทำให้ไฟซึ่งพวกเขานับถือต้องสกปรก

ให้พยายามอย่าแตะต้องศพ หามนำศพไปทิ้งน้ำเพราะจะทำให้หน้าสกปรก หามนำศพไปฝังเพราะจะทำให้ดินสกปรก การทำพิธีศพจึงนำศพไปวางไว้บนหอสูง ปล่อยให้หนักกว่านกแร้ง มาจิกกินเป็นอาหาร หอนี้เรียกว่า "หอคอยแห่งความสงบ"

ทั้งนี้ เพราะสาเหตุแห่งความเชื่อว่าคุณนั้นสกปรก และมีความเชื่อในภูตผีปิศาจอย่างสูง ตลอดจนนับถือบูชา น้ำ ดิน ว่าเป็นธรรมชาติให้คุณ

ความเชื่อในเรื่องชีวิตภายหลังความตาย เป็นความเชื่อที่มีประวัติความเป็นมาอันย้อนหลังไปถึงสมัยอินโด-อิหร่าน (เปอร์เซีย) (คือชาวอารยันที่เข้ามาอยู่ในอิหร่าน) เช่น เรื่องมีสุนัขเฝ้าสะพานและการเดินทางไปยังสวรรค์ เมื่อวิญญาณเดินทางไปสวรรค์ จะพบกับศาสนา (Darsna) ของตนเองในรูปของหญิงสาวสวยงามคนหนึ่ง ถ้าหากผู้นั้นได้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องบนโลก หากไม่แล้วต้องพบกับยายแก่ที่น่าเกลียด

ก่อนที่จะพบกับการต้อนรับในสวรรค์ วิญญาณจะต้องข้ามสะพาน ในคัมภีร์คาลาของโซโรอัสเตอร์ เรียกสะพานนี้ว่า "สะพานแห่งการแก้แค้น" นำวิญญาณที่ดีไปสู่สวรรค์ และนำวิญญาณเลว ๆ ลงนรก

วิญญาณจะต้องเดินทางไปได้รับการพิพากษา วิญญาณจะปรากฏต่อหน้าพระเจ้าเพื่อตัดสิน หากเป็นวิญญาณของผู้ทำดี จะได้ไปสู่สวรรค์ ได้พบพระเจ้าสูงสุด หากเป็นวิญญาณเลวจะถูกนำไปรับกรรมในนรก ซึ่งมีหลายระดับชั้น

14.5 หลักจริยธรรมของศาสนาโซโรอัสเตอร์

ท่านศาสดาโซโรอัสเตอร์เน้นคุณธรรมที่ศาสนิกทั้งหลายควรปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เป็นคุณธรรมที่นำไปสู่การอยู่ร่วมกับปวงเทพ คือ

1. ประพฤติปฏิบัติสุจริตทั้งกาย วาจา ใจ ห้ามกล่าวเท็จ
2. มีจิตใจบริสุทธิ์สะอาด
3. มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือผู้ทุกข์ยาก
4. มีเมตตา กรุณาต่อสัตว์ที่มีคุณประโยชน์ต่อมนุษย์

5. ทำการงานที่มีคุณค่า

6. ช่วยเหลือผู้ยากไร้ ให้ได้รับการศึกษา เน้นเรื่องการศึกษา

ผู้ปฏิบัติตามคำสอนจริยธรรมดังกล่าวนี้ได้ชื่อว่าเป็นศาสนิกอย่างแท้จริง ตามวิถีแห่งเทพเจ้า ผู้ประเสริฐด้วยปัญญาของโซโรอัสเตอร์

14.6 คัมภีร์ของศาสนาโซโรอัสเตอร์

คัมภีร์ของศาสนาโซโรอัสเตอร์ เรียกว่า "คัมภีร์" "อเวस्ता" (AVESTA) เกิดมีขึ้นครั้งแรก เมื่อพระราชกษัตริย์คอปเปอร์นิบัตือศาสนาโซโรอัสเตอร์ และทรงสั่งให้ชาวัว จำนวน 12,000 คน เพื่อเอาหนังสือมาตากให้แห้งไว้จนบันทึกหลักฐานคำสอนของท่านศาสดา และใช้ทองคำทำเชือกผูกร้อยไว้

เนื้อหาของคัมภีร์เป็นหลักธรรมคำสอนของท่านศาสดาเกี่ยวกับพระเจ้า คติความเชื่อ ธรรมเนียม และหลักจริยธรรมของชาวศาสนิกที่ต้องยึดถือปฏิบัติ

ในสมัยต่อมาคัมภีร์อเวस्ताถูกรวบรวมขึ้นหลายสมัยอย่างต่อเนื่องและมาเสร็จเรียบร้อยในสมัยกษัตริย์ราชวงศ์ส่าสเนียแห่งอิหร่าน เขียนขึ้นเป็นภาษาปาลาวิ (Pahlavi)

ตามประวัติกล่าวว่า หลังจากท่านศาสดาสวรรคตไปราว 500 ปีเศษ พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช แห่งอาณาจักรเมโสโปเตเมีย ได้ยกกองทัพมาครอบครองอาณาจักรเปอร์เซียได้ทั้งหมด พระองค์ทรงทำลายคัมภีร์อเวस्ता และบันทึกคำสอนต่าง ๆ ของศาสนาโซโรอัสเตอร์ และนำคำสอนของศาสนากรีกเข้ามาแทน

แต่ประชาชนชาวเปอร์เซียส่วนใหญ่ก็ยังยึดมั่นในศาสนาโซโรอัสเตอร์อยู่ โดยยังคงทำพิธีบูชาไฟ และให้ไฟติดลุกตลอดเวลาไม่เคยดับในวิหาร พวกเขาสร้างคัมภีร์และประกาศคำสอนขึ้นใหม่สืบต่อมาจนกระทั่งกองทัพอาหรับอิสลามยกมาครอบครองอาณาจักรไว้ได้ และบังคับให้ชาวเปอร์เซียยอมรับนับถืออิสลาม หลังจากนั้นคัมภีร์และหลักคำสอนของศาสดาก็เลือนหายไปจากอาณาจักรเปอร์เซีย

14.7 พิธีกรรมของชาวโซโรอัสเตอร์

ชาวปาร์ซีวัยรุ่นทุกคนจะต้องเริ่มต้นเข้าปฏิบัติศาสนานับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์ เมื่อมีอายุครบ 7 ปี (ในอินเดีย) หรือ 10 ปี (ในอิหร่าน) และจะได้รับเสื้อและกางเกงซึ่งใช้เป็นเครื่องประดับกายตลอดชั่วชีวิต

การทำให้มีความบริสุทธิ์มี 3 แบบ คือ พัทยับ (Padyab - การชำระล้าง) นานัน (Nahan - การอาบน้ำ) และบาริสันัม (Baresnum - พิธีกรรมซับซ้อนกระทำในสถานที่พิเศษ)

พิธีกรรมที่สำคัญได้แก่ พิธิยัสนะ (Yasna) เป็นพิธีบวงสรวงพระเจ้าคัยโฮม (Haoma-เหล่าศักดิ์สิทธิ์) เป็นพิธีจัดขึ้นหน้ากองไฟ แล้วสวดมนต์จากบทสวดในคัมภีร์อเวस्ताเป็นส่วนใหญ่ และยังมีการเข่นสังเวศด้วยขนมปังและนม

ไฟศักดิ์สิทธิ์นี้ จะต้องรักษาไม่ให้ดับตลอดกาล และจะต้องเก็บเชื้อไฟอย่างน้อยวันละ 5 ครั้ง และผู้สวดมนต์บูชาไฟจะต้องสวดวันละ 5 ครั้ง การติดไฟใหม่มีพิธีกรรมที่ซับซ้อน นอกจากนี้แล้วยังมีพิธีกรรมสำหรับการทำความบริสุทธิ์ และ การจกไฟใหม่

14.8 ผู้นับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์

ปัจจุบันศาสนิกของศาสนาโซโรอัสเตอร์ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ในประเทศอินเดีย เรียกว่า ชาวปาร์ซี

ชาวปาร์ซีในอินเดีย⁽¹⁾ นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 10 เป็นต้นมา กลุ่มพวกที่นับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์ได้อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในอินเดีย โดยปักหลักอยู่ในบริเวณ กุชราห์ (Gujarat) การติดต่อกับเพื่อนผู้นับถือศาสนาเดียวกันที่ยังอยู่ในอิหร่านเกือบขาดตอนโดยสิ้นเชิง เหตุการณ์เป็นเช่นนี้เรื่อยมาจนกระทั่งถึงปลายศตวรรษที่ 15 กล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1477 ชาวอิหร่านที่ยังคงนับถือ

1. ธนู แก้วโอภาส, ศาสนาโลก, Op. cit. p.383

ศาสนาโซโรอัสเตอร์กับชาวอิหร่านที่นับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์ ที่อพยพเข้าไปอยู่ในอินเดีย และ เรียกว่าชาวปาร์ซี จึงสามารถติดต่อกันได้โดยทางจดหมายนับตั้งแต่นั้นเรื่อยมา จนกระทั่งปี ค.ศ. 1768 เมื่ออินเดียตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ ชาวปาร์ซีในอินเดียซึ่งแต่แรกเป็นเกษตรกรรมที่ยากจน ก็เริ่มค้นสร้างความรู้ด้วยการศึกษาประกอบการค้า และต่อมาประกอบอาชีพอุตสาหกรรม จนกลายเป็นประชากรที่มีความมั่งคั่งที่สุดในสังคมสมัยใหม่ของอินเดีย ตอนแรก ๆ เมื่อชาวปาร์ซีเข้ามาอยู่ในอินเดีย พวกเขาใช้ภาษาคุชราตของอินเดีย และแต่งกายแบบชาวฮินดู ต่อมาชาวปาร์ซีหันมาใช้ขนบธรรมเนียมของชาวอังกฤษ แต่งกายแบบชาวอังกฤษ ให้สตรีมีการศึกษา ยกเลิกประเพณีการแต่งงานขณะยังเด็ก ปัจจุบันชาวปาร์ซีจำนวน 100,000 คน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบอมเบย์ นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ชาวปาร์ซีในอินเดียสามารถให้ความช่วยเหลือชาวปาร์ซีที่ยังอยู่ในอิหร่าน โดยการส่งของขวัญไปให้ หรือไม่ก็โดยวิธีการเข้าไปเกี่ยวข้องกับรัฐบาลของอิหร่าน

ชาวปาร์ซีในอินเดียซึ่งปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของอินเดีย โดยการปฏิบัติสิ่งใด ๆ ก็ตามที่เป็นปฏิปักษ์ต่อความเชื่อของชาวฮินดูให้น้อยที่สุด และเมื่อถูกชาวคริสต์สมัยอังกฤษเข้ามาปกครองอินเดีย โจมตีเรื่องลัทธิวินิยม (Dualism) ของพวกเขา ชาวปาร์ซีจึงเห็นว่า ศาสนาโซโรอัสเตอร์ของพวกเขามีแนวโน้มไปในศาสนาเอกเทวนิยม (Monotheism)